UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...

Ortega, Cristóbal de

Lugduni, M.DC.LXXX.

7. Ex aliis patribus eadem sententia monstratur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-94274

Visual Library

ciens: *Iam gratiam non fore gratiam*: tum quia ab statu absoluto ad conditionatum ineuitabilis consequentia sit proposita de operibus in statu absoluto quæstione, an viribus naturæ, an ex Dei dono debeant esse absolutè futura? atque statuto Dei dono, & gratiâ, seu prædestinatione, non autem naturæ viribus esse absolutè posse: nec posse in statu conditionato absque Dei gratiâ, & prædicatione conditionata esse diffinitum implicitè, virtualiter, & æquiualenter est. Vnde id seorsim de conditionatis operibus, ex quorum præscientia Paganis respondit, quæstionem hanc: An sub hypothesi etiam gratiæ Dei, nec solum sub hypothesi solius externæ prædicationis & naturalium virium essent conditionata futura etiam contra Semipelagianos? Vlterius in terminis proponere, ac diffinire opus Augustinos non fuit. Vnde, vt huic nouæ quæstioni, & errori occurreret, addit statim verba, quæ præfatos Doctores deceperunt: *Proinde quod dixi: tunc voluisse hominibus apparere*, &c. *posset etiam sic dici*: Non quidem idem ipsum sensu, & sententiâ inuariata; sed planè additis quæ contra Semipelagianum errorem; & ad denuo subortam cum ipsis controuersiam necessaria erant, poterantque ex statu operum absoluto, de quo hic contra Pelagianum errorem agit, ad conditionatum de quo in responsione ad quæstionem Paganorum egerat facile, ab quoque traduci, vt immediatè adiungit Augustinus: *Sed quoniam, si ita diceretur, lectorem facerent intentum ad ea requirenda, quæ nunc ex admonitione Pelagianorum necesse est copiosius, & laboriosius disputari, visum mihi est, quod tunc satis erat breuiter esse dicendum, excepta, vt dixi, altitudine sapientiæ Dei*, &c. quæ in negotio absolutæ gratiæ, & prædestinationis diuinæ, (de qua cum Pelagio, eiusque reliquiis intercedunt. Ex quibus liquet opposito loco ad controuersiam nonam prædestinatione, & electione vsum qua conditionatam sequitur, ex qua ad quæstionem Paganorum respodit Augustinus, nusquamque eo loco retractauit; sed supposuit, & virtualiter ex gratia etiam Dei eum etiam statum sortiri bona opera conditionata docuit: totiesque illis ipsis capitibus, quibus eam retractasse putatur, clarius, fortiusque confirmauit, & asseruit.

CERTAMEN VII.

Ex aliis Patribus eadem sententia monstratur.

1. PLus æquo certamen crescceret, si omnia, quæ ex Patribus selecta eruditione congessit Didacus Ruiz de Montoya d.65. & 66. recitaremus: maximè, cum eorum plura de mediis conditionatæ cognitionis postea sint opportunius recitanda. Dedimus Prosperum præcipuum post Augustinum diuinæ de contingentibus conditionatè futuris secundum se sumptis scientiæ patronum cert. 4. num. 3. dabimus nunc Patres alios eidem in materiis diuersis contra omniscientiam Dei difficultati respondentes, & ad purum scientiam contingentium conditionatorum secundum se suis responsis confirmantes. Ita illam proponit Cyril. Alex. 9. in Ioan. cap. 10. *Si omnia scire Christum creditur, cur Iudam, qui futurus proditor erat, elegit? Cur Saulem elegisti, quem sciebas gratiam tuam spreturum? Cur primum hominem de terra formasti, quem sciebas mandatum tuum non seruaturum? Cur Angelorum naturam creasti, cum, vt Deus, præuideres futuram omnium illorum rebellionem?* Atque in vno, vel altero vel electis à Deo ex præscientia euentus, quæ ipsum posset retrahere, ad munus aliquod, vel creatis; eandem Patres alij quæstionem proponunt: in qua planè futuri euentus sub creationis, electionisve ipsarum præscium Deum fatentur, vt ter quaterque fatus proximè est Cyrillus: ac subinde contingentium conditionatorum secundum se sumptorum præscium Deum aperte fatentur. Secundò: cum illorum euentuum præscientia Deo asseratur quâ posset, vel peccaturos non creare, vel electione, aut dotibus suis abuturos non eligere, suauè gratiâ non donare scientia absolutè futuri ab illis abusus creationis, electionis, & gratiæ esse non potuit: quia absolutè futurus eorum abusus illa omnia absolutè existentia, atque absolutè à Deo facta, & donata supponit: quare ad ea, vel non facienda, vel non donanda abusus eorum absoluti præscientia absoluta nullam Deo relinqueret electionem, & potestatem: sicuti neque quæstioni locum. Sed nec fuit scientia simplicis intelligentiæ, seu possibilitatis puræ abusus eorum donorum: Tum, quia, & futurus à Patribus dicitur, quæ vox in solum possibilia non cadit: Tum, quia, & reliquis à Iuda Apostolis, & Angelis bonis (de quibus nec quæstio est, neque esse potest, creationis: electionis, & gratiæ) abusus possibilis fuit, talisque à Deo præsciius, & antequam eis donarentur, & postquam eis fuerunt donati: siquidem ita illis vsi bene sunt, vt abuti tunc etiam absolutè possent: ergo præscientia Dei de futuro præfatorum abusu creationis, electionis, & gratiæ ad eam quæstionem à Patribus supposita, & asserta abusus contingentis conditionatè solummodo futuri apertè fuit.

2. Sed hoc ipsum solutiones quæstioni huic à Patribus datæ apertius ostendunt. Cyrilli solutio ibidem sic habet: *Ex iisdem, cæterisque huiusmodi illud porro sequitur, vt præcognitionis causa, nihil omnino creare debuerit, aut insensatam naturam solummodo producere*: quâ absurda illatione, non solum probat præscientiam conditionatam abusus illorum, si crearentur, aut electione, & gratia sua donarentur: præhabita ab eorum creatione, electione, donorumque collatione absistere Deum non debere: verum & rationalium omnium, quos condidit, condereve absolutè potest, similem conditionatorum euentuum sub conditione futurorum scientiam Deo adesse. Consone in eandem sententiam scribit 1. in Genes. col. 3. *Quod homo corruptioni subiiceretur* (vtique si crearetur, futuræ) *Creator omnium minimè ignorauit: imo verò id certo sciebat, cum creare decreuit.* Tertulli. 2. aduersus Marcion. eidem in Iudæ, & Saulis electionibus difficultati respondet: *Deus præsentia iudicat*, id est absoluta, *non futura* (conditionate) *nec condemnat ex præscientia, quem nouerit talem fore, qui sibi displiceat* (si eligatur;) *sed tantæ bonitatis est & ineffabilis clementiæ, vt eligat eum, quem interim bonum cernit, & scit malum futurum* (si eligatur) *dans ei potestatem conuersionis.* Anselm. eidem difficultati in malis Angelis ita satisfacit acutè: *Propter ornatum sui operis: vt enim pictor nigrum colorem substernit, vt albus, vel rubeus pretiosior sit: sic in collatione malorum iusti clariores fiant.* Augustinus eidem difficultati contra dæmonum, & hominum à Deo creationem oppositæ sic respondet 2. de Genesi contra Manich. t. 28. præscium de eorum lapsu, si crearentur, creasse nihilominus eos Deum: *quia de peccato, nulla bona opera facere poterat*, & 11. de ciuit. cap. 17. post med. *Quoniam Deus, cum diabolum conderet, futuræ malignitatis eius non erat vtique ignarus: & præuidebat, quæ bona de malo eius esset ipse facturus.* cap. 18. init. *Neque enim Deus vlum non dico Angelorum; sed vel hominum crearet, quem malum futurum esse præsciisset, nisi pariter nosset, quibus eum bonorum vsibus commodaret.* Nyssenus Orat. Cathec. cap. 8. præscientiam lapsus Adami, si conderetur longè à med. his fatetur: *Quod enim à bono homo esset auertendus, non ignorauit, qui omnia suo dominatu continet, sua præuidendi virtute æquè intuens id, quod deinceps* (post decreta sua) *futurum, atque id, quod præteriit.* Et tamen merito hominem ita præuisum auertendum, si conderetur fuisse creatum sic probat: *Quid ergo erat melius? An nostram naturam non omnino ad ortum deducere, quoniam videbat futurum, vt à bono aberraret? An cum aberrasset, & morbo laborasset reuocare ad gratiam, quam habuit ab initio?* Atque hoc extremum melius fuisse concludit.

3. Damascenus aduersus Manich. circa med. & Chrysost. hom. de anathemate communi vtrique sententia eadem quæstioni respondet: *Mortuus est pro inimicis, pro Tyrannis, pro maleficiis, pro esoribus, pro crucifigentibus, atque pro his ipsis, quos tales fore ante constitutionem mundi sciebat: eosque præsciis formauit vincente præscientiam bonitate.* Vtique conditionata scientia abusus suorum beneficiorum ab illis conditionate futuri, si crearentur: nam præscientia illius abusus futuri post absolutam illorum creationem ab ea Deum retardare non poterat, quam factam supponebat: quare nec cum illa certare Dei bonitas, vt vinceret. Idem Chrysost. hom. de Adam, & Eua, col. 2.

col.2. *Confitetur vniuersa lingua, Deum præsagum esse futurorum; antequam* (naturæ prioritate) *essent vniuersa, præsciuit præuaricaturum primum Angelum, & primum hominem*, scilicet conditionata scientia futuri hominis casus,& casus Angeli,ex cuius creatione ab infidelibus impugnari illam posse ait: quia qui præsciret, nec præceptum videtur homini impositurus, neque Angelum creaturis: cum, & illius impositione, & huius creatione ex ea scientia merito abstineret: solum autem abstinere eis poterat ex conditionata futura sub conditione casus, non ex absolutè futuri absoluta præscientiâ: quæ & creationem Angeli, & hominis absolutam, & absolutam præcepti impositionem necessariò supponit: & in Angeli creatione respondet: *Omni ratione sciuit Deus futurum irreparabilem casum eius, sicut sciuit quanta bona facturus esset de malo eius*: atque in bonis ex malo subortis numerat: *vt boni eorum comparatione fierent clariores*: Sicuti & Anselmus recitatus n.2. In præcepti vero impositione Adamo inferius respondet: *Deus noster faciens hominem dedit præceptum in creatura, id est, in arbore: eligens, vt per transgressionem in creaturam peccaret, quam sine mandato in creatorem offenderet, in Deum ipsum superbiendo*: vt de Angelis dixerat nuper.

4 Theodoretus, quæst.36. in Genes. *Deus, quæ nondum facta sunt, perinde nouit, ac si facta iam essent: quapropter præuidens, & præsciuit ipsum Adamum mortalem futurum ob violatum mandatum, talem naturam eius iam ante composuit.* Ne verò quis hæc, & similia Patrum testimonia de scientia coniecturali, aut probabilitati solum conditionatæ futuritionis euentus distortè interpretetur, aduertat præscientiam à Patribus conditionatis euentibus contingentibus assertam visionis, & intuitionis eorum nominibus sæpè in suis testimoniis appellari; quæ sanè voces in coniecturalem solum de illis, siue de illorum probabilitate pura minimè cadunt. Secundò: ratione omniscientiæ suæ ea omnia scire,atque non secus, ac si iam facta, & præsentia essent, non est solum coniecturaliter, & euentus probabilitatem scire. Audiendus Olympiodorus, & Polychronius in Catena Græcor. Patrum, nostri Comitoli in Iob ad capitis 1. verba: *Ecce vniuersa, quæ habet, in manu tua sunt:* ita loquentes *cum futuri ignarus sit diabolus: neque in hominum corda insinuare se penitus possit, frustra sibi cladem iusti pollicetur*: & tamen tentationum pondus ad inclinandas nostras voluntates in ruinam; maximè cum adeo sunt ærumnæ, & calamitates ingentes: quare casurum à iustitia, & patria Iobum & coniectabatur, & ita probabile diabolus merito iudicabat, vt de illo triumphum sibi polliceretur: frustra tamen aiunt hi Patres: *Verum Deus* (Pergunt) *qui multo ante prospicit, cum de iusti victoria minimè dubitaret* (dat autem coniecturalis, & solius probabilitatis de euentu scientia dubio locum) *vt pro sua libidine in virum frugi impetum faciat, diabolo largitur.*

5. Respondet Ledesma, mutuatis à Curiel verbis, controu. illa 7. præscientiam à Patribus assertam eorum euentuum creatione, & electione &c. esse priorem iuxta eorum verba; decreto vero creandi, eligendi, &c. posteriorem: ac subinde absolutam, non conditionatam. Arguebatur enim ab ethnicis, vel Deum tollendum, si eorum euentuum futurorum scientia tolleretur: cum autem conditionata tunc, nec nota esset, nec nominata, de absoluta planè loquebantur: vel ab eis futuris rationem malitiæ: quia cum à Dei præscientia necessario homines agerent, ne eius infallibilitas operum omissione cassaretur, si liberè adhuc, ac non necessariò agerent, tota operum malitia refunderetur in præscium Deum. Contra primo: quia, si præscientia illa absoluta, & absoluto decreto creandi, & eligendi erat cum eo absolutè posito (vtpote cum negatione absolutæ creationis, & electionis pugnante) creatio, & electio non apponi absolutè nequiret: ne à Bardis quidem, nedum à Philosophis, & acutissimo Porphyrio proponi difficultas non posset: neque ea notissima ratione adstante, quæ locum quæstioni præludebat; alias Patres ei quæstioni incassum occurrerent. Secundò: cum à Deo non aliter creatio apponi, nisi per decretum suum de illa possit: rogare: cur creauerit? idem est arrogare: cur creare decreuerit, cum præsciverit? Cum autem ex præscientia absoluta, & supponente decretum non potuerit non decreuisse, seipsa quæstio euanescerer. Tertiò: quia quæstio non in eo stabat, quod præscientiæ infallibilitas cum nostra libertate componeretur: ac proinde, vel Deo imputandum esset peccatum, vel Deus defectu infallibilitatis, & veritatis suæ præscientiæ, sibi identificatæ esset tollendus; sed quomodo, euentus malè præscientia, si homo crearetur, v.g. cum adhuc posset non creari à Deo, cum huius bonitate ipsum creare compati posset: quare de scientia conditionata conditionate futuri euentus, non de absoluta absolutè futuri, cum qua non poterat non decernere, siue non decreuisse, erat quæstio, vel in Deo non dari, vel Deum ita præscium, nihilominus hominem, vel Angelum absolutè creantem bonum non esse: quare, licet scientiæ conditionatæ, seu mediæ nomina tunc, nec Philosophi, nec Patres nossent: quia eius nomenclaturæ destinatus à Deo parochus Molina noster, necdum aduenerat, rem tamen ipsam Philosophi, & Patres ita nouerant, vt eius definitionem dederint, dum præscium Deum futuri lapsus hominis, & Angeli, antequam eos creare decerneret (quod ipsum est si crearentur) in quæstione, & responsionibus supponunt, & probant: quia omniscius, seu omnium cognoscibilium, & veritatum, (in quibus non minus, quam absolutè futura contingentia, conditionatè futura continentur) cognitor est. Demum argumenta contra libertatem nostrorum operum ex præscientia illorum absoluta, si naturæ etiam præcedat ipsa, atque item ex absoluto prædeterminatiuo decreto, quæ Dominicani admittunt, adeò sunt efficacia, & expendenda contra ipsos, d. sequenti, vt eorum solutionem non omitterent, si ea difficultas in his quæstionibus ab ethnicis tangeretur: sicuti nec omissa ab eis solutio fuit, quoties ab ethnicis, vel hæreticis fuit attacta,vt sequenti d. patebit.

6. Denique S.Thom. vbique pro diuina præscientia futurorum contingentium conditionatorum secundum se constans vbique, & apertus stetit 1. par.qu.92. art.1.proposita difficultate: cur Deus prænoscens Euam,si crearetur, fore Adamo occasionem ruinæ, eam creauerit? Respondet,præscientiam illam vti certam supponens: *Creandam fuisse mulierem: quia non debuit tolli, vt vitaretur particulare malum.* Et Commentar. in Matth.Habet: *Quidam dixerunt, quod non saluabuntur nisi, quos præsciuit Deus,quia si prædicaretur eis,conuerterentur*: quod solum ab oppositio intellectum respicit, vt supra Augustinus eodem Tyriorum exemplo, qui, etsi fuerint præsciti conuertendi,si eis prædicaretur, male tamen in iudicio habebunt, qu.24. de veritate art.14. corp.ait: *Omnes autem interiores motus à diuina prouidentia moderantur, secundum quod ipse iudicat, aliquem esse excitandum ad bonum his, vel illis actionibus.* Iudicium autem illud, quod præcedit decretum conferendi vocationem, quâ iudicauit, eum effectu excitandum, non absolutè excitationis, quæ decretum,& vocationem absolutam supponit,sed excitationis conditionatæ, seu futuræ, si ea vocatione vocetur, planè est, & asseritur à S.Thom. q.6. de verit.art.3. certitudinem causæ, quam habet per ipsum prædestinatio cum salute prædestinati ita componit: *Licet omnia singularia species sint corruptibilia in particulari, tota autem species,quia alteri indiuiduo alius perenniter succedit diuina prouidetia gubernante,corruptibilis non est:ita in eo quem Deus prædestinat, & adminicula præparat,quod vel nõ cadat,vel si cadat,quod resurgat.Si igitur consideremus salutem prædestinati respectu causæ proximæ,scilicet liberi arbitrij habet contingentiam; respectu autem causæ primæ prædestinantis habet certitudinem*: quia nimirum nouit cui auxilio, si detur, cooperaturus sit prædestinatus salutem,in quo præscientiâ de conditionato futurorum contingenti sub eius auxilij, ac non alterius conditione asseritur. Id de copia auxiliorum contra efficaciam auxilio intrinsecam efficacissimum testimonium est, de quo alibi.

***

CERTAM.